

The Kukang Rescue Program v roce 2019

The Kukang Rescue Program je primárně zaměřen na boj proti ilegálnímu obchodu se zvířaty a ochranu outloně váhavého (*Nycticebus coucang*) v Indonésii, především v provincii Severní Sumatra. Avšak aktivity programu se co do počtu, intenzity i kvality stále rozšiřují. Tento report je tak souhrnem událostí, které se odehrály nejen na Sumatře, ale i v České republice, Evropě a na internetu v roce 2019.

Záchranné a rehabilitační centrum na Sumatře

V roce 2019 se záchranné a rehabilitační centrum programu rozrostlo o několik nových staveb. Byla rozšířena karanténa pro outloně a postaven byl jeden nový domek (tzv. „pondok“) pro ošetřovatele a jeden pro hlídače. V centru také vznikla nová vodárna s biologickou čističkou vod, v níž voda prochází několika stupni čištění pomocí různých vrstev materiálu. V rámci této výstavby došlo v centru i k výměně celého potrubního systému, který byl z velké části poničený a zanesený. Byl také vyčištěn a zabetonován pramen, aby nedocházelo k dalšímu znečišťování vody. Dále proběhly rekonstrukční práce na poškozených částech centra.

Rozšířená karanténa pro outloně

Nové klece v outloní karanténě

Nový domek pro ošetřovatele

Nový domek pro nočního hlídače

Nová vodárna s biologickou čističkou vod

Oprava operační lampy v klinice

Hmyzí farma byla opět o něco rozšířena, díky čemuž vyprodukovala velké množství červů. Abychom outloňům poskytli co nejvyšší stravu, odchováváme pro ně v naší farmě potměnky brazilské (*Zophobas morio*). Nadbytek červů prodáváme na místním trhu jako krmivo pro ptáky a peníze získané z prodeje putují na chod farmy.

Odchované larvy potměníků brazilských

Chov nové generace potměníků brazilských

V záchranném a rehabilitačním centru došlo i k dalším úpravám a vylepšením. Jedním takovým bylo napuštění rybníka nacházejícího se v administrativní části centra vedle kanceláří. Tento rybník slouží částečně pro chov ryb a částečně jako přirozené prostředí pro volně žijící živočichy a rostliny. Rybník zajišťuje bezpečný přístup k vodě, možnost úkrytu, potravy a prostoru k rozmnožování pro místní faunu. V rybníku byla spatřena například i vydra. V roce 2019 se systematicky rozvíjely i další aktivity přispívající ke zvýšení biodiverzity celého areálu. V centru vznikly tůňky, mokřady a další místa, kde je záměrně zadržována voda tak, aby byl zpomalen její odtok z krajiny. Bylo vysázeno několik desítek kvetoucích a plodonosných rostlin a stromů. Zachováno bylo i několik

mrtvých a spadlých stromů a jejich kmenů sloužících jako místo k životu, k rozmnožování, jako úkryt a zdroj potravy pro hmyz, obojživelníky, plazy, ptáky, netopýry a další savce, kteří se v centru přirozeně vyskytují. Tato opatření na pozemku záchranného a rehabilitačního centra představují příspěvek ke zvýšení biodiverzity celé této lokality. Navíc to slouží jako inspirace pro místní zaměstnance, návštěvy i děti, které navštěvují anglicko-environmentální školu provozovanou záchranným programem Kukang v sousedství centra.

Nově napuštěný rybník vedle kanceláří

Jedna z tůňek v záchranném a rehabilitačním centru

Zachování části mrtvého stromu pro zvířata

Oprava kompostu v záchranném centru

Dobrovolníci a návštěvy:

Jako každý rok do záchranného a rehabilitačního centra zavítalo několik návštěv z různých částí světa. Centrum navštívila například ošetřovatelka primátů ze Zoo Wroclaw Karolina Nowacká či zástupce velvyslance České republiky v Indonésii Jakub Černý, a to v rámci kontroly realizace grantu „Malý lokální projekt rozvojové pomoci“ Ministerstva zahraničních věcí ČR. Jakub Černý se kromě návštěvy probíhající stavby „Školy na konci světa“ ve vesnici Basukum, již fungující anglicko-environmentální školy ve vesnici Bandar Baru a záchranného a rehabilitačního centra podíval i do terénní oblasti v Kuta Male. Záchranné a rehabilitační centrum navštívili také dva zástupci německé organizace na ochranu outloňů zvané Plumploris, jmenovitě Ingo Kloppenburg a Marcel Stawinoga. V centru působilo několik dobrovolníků – jmenovitě Emese Angyal z Budapešti, která se zapojila do vzdělávacích a osvětových aktivit, dále Vít Kanyza a Ondřej Smékal, kteří přijeli natáčet dokument o záchranném programu Kukang, Stanislav Lhota, který koordinoval terénní aktivity v oblasti Kuta Male, či čeští dobrovolníci Luboš Příbrský a Bára Příbrská.

Dokumentaristé Vít a Ondřej při natáčení na Sumatře

Dobrovolnice Emese z Maďarska

Spolupráce s místními vládními agenturami

Indonéská nadace Yayasan Peduli Kelestarian Satwa Liar (dále jen „PASAL Foundation“) (v překladu Nadace pro zachování divokých zvířat), která zaštiťuje a realizuje záchranný program The Kukang Rescue Program v Indonésii, a místní vládní agentura BBKSDA Severní Sumatra (Úřad pro ochranu přírodních zdrojů), spadající pod Ministerstvo životního prostředí a lesnictví Indonésie, v lednu roku 2019 společně schválily a sepsaly finální návrh nové dohody o spolupráci na ochraně malých savců Sumatry. Očekávalo se, že realizace této dohody začne už v roce 2019. Bohužel, v průběhu roku vyplynulo na povrch několik byrokratických pastí způsobených novými zákony a regulacemi, které ukázaly, že nadace PASAL Foundation bude muset z Jakarty dostat doporučující dopisy nejen z Ministerstva životního prostředí a lesnictví, ale také z Ministerstva zahraničí a Ministerstva spravedlnosti a lidských práv. Původně očekávaný tříměsíční proces se změnil v několikaměsíční byrokratický boj plný schůzek a jednání se zmíněnými ministerstvy. Vyřešení této situace a konečné podepsání dohody o spolupráci, volně přeložené jako „Spolupráce na ochraně malých savců Sumatry“, se očekává v průběhu roku 2020.

Schůze se zástupci BBKSDA a Indonéské asociace zoologických zahrad a akvárií (PKBSI)

Příprava dohody o spolupráci s BBKSDA Severní Sumatra o ochraně malých savců Sumatry

Vzdělávání a zvyšování povědomí o ochraně zvířat a přírody

V uplynulém roce byla klíčová osvěta dětí a stejně tak i komunit farmářů na Sumatře, a to hlavně díky grantu „Malý lokální projekt rozvojové pomoci“ od Ministerstva zahraničních věcí ČR ve spolupráci s Velvyslanectvím ČR v Indonésii. Vše, co se v souvislosti s těmito i dalšími vzdělávacími aktivitami událo v Indonésii, v České republice i na internetu, je popsáno ve čtyřech podkapitolách níže.

Indonésie:

V lednu byl pro naši indonéskou nadaci oficiálně schválen grant zvaný „Malý lokální projekt rozvojové pomoci“ (dále jen „MLP“), který vypsal Ministerstvo zahraničních věcí České republiky ve spolupráci s Velvyslanectvím České republiky v Indonésii. Žádost byla primárně zaměřena na aktivity týkající se pomoci místním komunitám v Indonésii. Mezi cílené aktivity patřila osvěta, vzdělávání dětí, podpora udržitelné produkce kávy, tj. tzv. projekt „Kukang Coffee“, a redukce lovu ohrožených a chráněných druhů zvířat ve vybrané oblasti – název žádosti zněl „Support of three communities in northern Sumatra through environmental education, sustainable coffee production and endangered species conservation“ (v překladu „Podpora tří komunit na severní Sumatře prostřednictvím environmentálního vzdělávání, udržitelné produkce kávy a ochrany ohrožených druhů zvířat“). Po schválení grantu byla na půdě Velvyslanectví ČR v Indonésii podepsána smlouva o spolupráci mezi nadací PASAL Foundation v zastoupení ředitele nadace Františka Příbrského a velvyslanectvím v zastoupení pana velvyslance Ivana Hořka. Jednou z hlavních náplní grantu byla výstavba a následné vybavení školy nazvané „Škola na konci světa“, a to ve spolupráci s komunitou Basukum a jejím zástupcem Tomasem Tariganem. Děti z místní komunity díky této škole dostanou šanci získat nejen environmentální vzdělání, ale také třeba i zkušenosti s výrobou tradičních suvenýrů apod.

Podepisování smlouvy na Velvyslanectví ČR

Stavba Školy na konci světa

Kromě toho grant podpořil vznik tzv. Anglicko-environmentálních klubů (dále jen „EEC“) pro mladistvé, kteří se scházejí a diskutují o různých aktuálních environmentálních tématech, která trápí Indonésii. Dále ve třech klíčových partnerských vesnicích, tj. Bandar Baru, Kuta Male a Basukum, byla rozšířena a podpořena environmentální výchova dětí, školy a knihovny byly vybaveny nábytkem, notebooky, projektorem a dalšími materiály k výuce a děti získaly nové školní uniformy. Byl také odstartován projekt „Kukang Coffee“ založený na produkci, zpracování a prodeji ochranné kávy z komunity Kuta Male a zapojování místních farmářů do ochrany ohrožených druhů zvířat. Více k tomuto projektu níže v kapitole „Spolupráce s místními komunitami na Sumatře“. Velké poděkování patří Velvyslanectví České republiky v Indonésii, a především pak zástupci velvyslance Jakubovi Černému za jeho podporu v průběhu realizace grantu. V návaznosti na úspěšné dokončení grantu MLP 2019 byla na konci října podána žádost na další rok MLP 2020. Tato žádost byla tentokrát zaměřena hlavně na podporu vzniku a provozování tzv. „Kukang Coffee Community“, tedy komunity farmářů pěstujících ochrannou kávu, a tím chránící ohrožená zvířata. Také tato žádost byla na konci roku 2019 schválena a její obsah bude hlavní náplní práce s komunitami v roce 2020.

Škola na konci světa

Anglicko-environmentální klub pro mladistvé

Nová knihovna pro děti z Bandar Baru

Jakub Černý během kontroly realizace grantu

Výuka v Anglicko-environmentální škole, dále jen „PASAL Foundation School“, pro děti žijící v blízkosti záchranného a rehabilitačního centra pokračovala v nové budově po celý rok 2019. Tuto školu děti navštěvují zdarma třikrát týdně během odpoledne, z čehož dvakrát týdně se učí angličtinu a jednou týdně absolvují environmentální výuku. Vždy na konci semestru (tedy v jednom školním roce celkem dvakrát) se tradičně koná rozdávání vysvědčení a ocenění nejlepších studentů. Této slavnostní události se vždy účastní kromě studentů samotných také jejich rodiče, všechny učitelky a vedení indonéské nadace PASAL Foundation. V roce 2019 se děti v Bandar Baru věnovaly novým environmentálním lekcím motivovaným aktivitami organizace Green-books. Několika těchto lekcí se účastnili také dobrovolníci Zoo Liberec Adéla a Ilham.

Děti ze školy v Bandar Baru s novými uniformami

Závěrečné zkoušky dětí ze školy v Bandar Baru

Rozdávání vysvědčení a ocenění nejlepších studentů

Studenti s vysvědčením společně s jejich rodiči a učitelkami

Pro děti ze školy PASAL Foundation School a jejich rodiče se pod vedením koordinátorky osvěty a vzdělávání Novi a asistentek Syifi a Cici uspořádaly výlety do botanické zahrady „Medan Istana Jambu“ a do muzea zvířat "Rahmat International Wildlife Museum & Gallery“ v Medanu. Stejně děti také dne 17.8.2019 slavily 74. výročí získání nezávislosti Indonésie hrami a environmentálně zaměřenými aktivitami.

Návštěva botanické zahrady v Medanu

Návštěva Rahmat muzea a galerie zvířat

Také v knihovně v Kuta Male se každý den v průběhu prvních dvou týdnů února konala environmentální výchova a hodiny angličtiny. Tyto environmentální lekce dne 16.2. vyústily v oslavu Světového dne luskounů.

Hraní outloní hry v Kuta Male

Oslava Světového dne luskounů

Česká republika a zahraničí:

Česká část Kukang týmu jako již tradičně přednášela a organizovala nebo se účastnila mnoha událostí po celé České republice. V roce 2019 se však aktivně zapojili i členové ze zahraničí – Kukang akce proběhly například ve Švédsku, Polsku či Maďarsku. Kvůli velkému počtu událostí dále uvádíme pouze jejich seznam a místo konání bez dalšího detailního popisu.

Seznam přednášek záchranného programu Kukang v roce 2019

Výroční konference EAZA – Prosimian TAG, Valencie, Španělsko (The Kukang Rescue Program)
Komise pro poloopice Unie českých a slovenských zoologických zahrad, Zoo Hodonín (The Kukang Rescue Program)
Výroční schůze České koalice pro ochranu biodiverzity (CCBC), Zoo Liberec (The Kukang Rescue Program)
Veterinární a farmaceutická univerzita Brno (The Kukang Rescue Program)
Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity v Brně (The Kukang Rescue Program)
Zoo Wroclaw, Polsko (The Kukang Rescue Program)
Zoo Jihlava (The Kukang Rescue Program)
Ústřední knihovna – Dílna na Mariánském náměstí, Praha (The Kukang Rescue Program)
ZooKaleidoskop, Zoo Liberec (The Kukang Rescue Program)
In-situ komise Unie českých a slovenských zoologických zahrad, Zoo Ostrava (Ukradená divočina)
Seminář Wildlife Crime v ČR, Praha (Ukradená divočina)
Safari Park Dvůr Králové (Ukradená divočina)
Ostravská univerzita, Zoo Ostrava (Ukradená divočina)
Konference „Právo týrat?“, Praha (Ukradená divočina)

Záchranný program Kukang se spojil se skupinou známých českých herců a hereček. Ti Kukang nezištně podpořili na dobročinné akci nazvané „NA MOMENT S KUKANGEM“, kde na módní přehlídce na trávě pod širým nebem předvedli modely z charitativního second handu Moment Charity Shops. Akce, kterou záchranný program Kukang pořádal společně s organizacemi Česká koalice na ochranu biodiverzity (CCBC) a Moment v pražské Stanici přírodovědců, byla doplněna také workshopy a soutěžemi pro děti. V hlavní budově Stanice přírodovědců byla navíc umístěna výstava fotografií Lucie mapující činnost programu na Sumatře.

**Módní přehlídka herců na akci
NA MOMENT S KUKANGEM**

**Outloní soutěže pro děti na akci
NA MOMENT S KUKANGEM**

Seznam událostí v roce 2019 a místo konání	Druh události
NA MOMENT S KUKANGEM, Stanice přírodovědců v Praze	Benefiční akce
Výstava záchranného programu Kukang, Stanice přírodovědců v Praze	Výstava The Kukang Rescue Program
Výstava záchranného programu Kukang, Fakulta životního prostředí ČZU	Výstava The Kukang Rescue Program
Výroční konference EAZA – Prosimian TAG, Valencie, Španělsko	Poster
Winter Fair Bake Sale, International English School Årsta, Švédsko	Stánek
Den pro zoologické zahrady, Zoo Olomouc	Stánek
Den s ochránářskými projekty CCBC v Zoo Liberec, ZŠ Montessori 2.C	Stánek, hry
Běh Zoo Ostrava pro gibony, Zoo Ostrava	Účast a podpora
Festival Kolem světa, PVA EXPO PRAHA	Stánek
Světový den zvířat, Zoo Dvůrec	Stánek, workshop, hry
Den dětí a Den pro Kukang, Zoo Hodonín	Stánek, hry
Den dětí a Den pro Kukang, Zoopark Na Hrádečku	Stánek, workshop, hry
Den pro zoo, Zoo Liberec	Stánek, workshop, hry
Den pro Kukang, Zoo Ostrava	Stánek, workshop, hry
Zoo Bojnice	Výstava – Ukradená divočina
Zoo Olomouc	Výstava – Ukradená divočina
Zoo Brno	Výstava – Ukradená divočina
Zoo Ostrava	Výstava – Ukradená divočina
Zoo Hodonín	Výstava – Ukradená divočina

Zoo Plzeň	Výstava – Ukradená divočina
Zoo Jihlava	Výstava – Ukradená divočina
Zoo Na Hrádečku	Výstava – Ukradená divočina
Zoo Dvorec	Výstava – Ukradená divočina
Zoo Tábor	Výstava – Ukradená divočina
Zoopark Chomutov	Výstava – Ukradená divočina
Zoo Hluboká	Výstava – Ukradená divočina
Krajský úřad Středočeského kraje	Výstava – Ukradená divočina
ZŠ Dobrá	Výstava – Ukradená divočina
ZŠ Ostrava-Výškovice	Výstava – Ukradená divočina
ZŠ a MŠ V. Košaře	Výstava – Ukradená divočina
ZŠ A. Hrdličky	Výstava – Ukradená divočina
SŠ technická a dopravní	Výstava – Ukradená divočina
Dům dětí a mládeže Orlová-Lutyně na Karvinsku	Výstava – Ukradená divočina

Den pro Kukang v Zoo Olomouc

Den s ochranářskými projekty Zoo Liberec

Den dětí v Zoo Hodonín

Den dětí v Zooparku Na Hrádečku

Také v zahraničí se událo několik Kukang aktivit. Za zmínku určitě stojí švédští studenti z Mezinárodní anglické školy „International English School Årsta“ ve švédském Stockholmu, kteří společně se svým učitelem Staffanem Dahlbergem již podruhé zorganizovali prodej cukroví, tentokrát během tzv. „Spring Fair Bake Sale“. Výtěžkem z prodeje podpořili vybrané organizace a jednou z nich byl i záchranný program Kukang. Partnerská polská Zoo Wrocław ve spolupráci se svou nadací DODO uspořádala přednášku Františka Příbrského pro veřejnost i zaměstnance zoo. Za zmínku stojí také motivační [řeč](#) Toma Flengerise z Kanady, který tímto způsobem doporučuje záchranný program Kukang.

Švédští studenti během jejich Spring Fair Bake Sale

Přednáška Františka v polské Zoo Wrocław

Přednáška Františka na výroční konferenci EAZA

Přednáška Kateřiny v Zoo Liberec

Česká koalice na ochranu biodiverzity (CCBC) startuje nový program s nabídkou přednášek pro školy, tzv. „CCBC do škol“. Záchranný program Kukang v zastoupení Kateřiny Holubové v tomto programu nebude chybět. Video představující Kateřinu jakožto lektorku tohoto programu lze zhlédnout [zde](#).

Kampaň Ukradená divočina:

Kampaň Ukradená divočina (dále jen „UD“) byla ke konci roku 2019 spuštěna již rok a půl. Kampaň podkřývá přehlížená fakta ilegálního obchodu s divokými zvířaty a částmi jejich těl na území ČR i v celé Evropě. Hlavním nástrojem této kampaně jsou osvětové webové stránky www.ukradenadivocina.org (optimalizované i pro mobilní telefony), dostupné také v anglické verzi www.stolenwildlife.org. Web doplňuje i facebooková a instagramová stránka „Ukradená divočina – Stolen Wildlife“. Dalším nástrojem je fotografická Výstava Ukradené divočiny, která je instalována, v tisku nebo se finišují její přípravy hned ve 14 českých a slovenských zoologických zahradách, na několika školách, úřadech a v dalších místech. V roce 2019 se ke kampani přidalo opět mnoho významných českých institucí. Patří mezi ně Zoo Brno (reportáž o expozici Ukradená divočina

v Zoo Brno [zde](#)), slovenská Zoo Bojnice (více [zde](#), [zde](#) a v článku [zde](#)), Zoo Olomouc (foto-panely kampaně instalované v areálu zoo si lze prohlédnout [zde](#)), nebo také několik škol v Moravskoslezském kraji.

Zmíněné webové stránky (včetně jejich mobilní verze) byly v průběhu roku průběžně doplňovány a aktualizovány. Za zmínku stojí například [článek](#) o organizaci EAGLE Network napsaný Janou Hajduchovou (Support Officer, EAGLE Network). Také bylo přidáno [představení](#) členky týmu UD Dominiky Formanové.

Cesta Ukradené divočiny v Zoo Olomouc

Plakát o Výstavě Ukradené divočiny v Zoo Brno

Začátkem roku byla vydána tisková zpráva k bronzovému ocenění autorky fotografií UD Lucie Čižmářové a jejího snímku „Dost bylo plastu!“ v mezinárodní soutěži pro talentované fotografy The Tokyo International Foto Awards (TIFA) v kategorii „Věda – Životní prostředí“. Jeden z několika výstupů tiskové zprávy je k přečtení [zde](#) či k náhledu na webových stránkách soutěže [zde](#). Tento snímek byl pořízen v rámci druhé série fotografií UD v ateliéru Střední školy oděvní a služeb Vizovice. Více [zde](#).

Kampaň UD byla představena také v nejnovějším čísle časopisu PETmedia. Více [zde](#) nebo přímo na webu časopisu [zde](#). Ukradené divočině byl věnován prostor také v letním čísle časopisu ostravské zoo zvaném Ostravský Čolek [zde](#).

Zoo Bojnice se po připojení ke kampani Ukradená divočina aktivně zapojila také do její propagace. Ve slovenském týdeníku Život 31/2019 vyšel článek Jaroslava Šlast'ana (tiskový mluvčí Zoo Bojnice) o zakázaných suvenýrech, jehož součástí je také kampaň UD. Článek je k náhledu [zde](#).

O Výstavě UD v Bojniciích vznikla hned celá série reportáží:

- [TV Prievdza](#)
- [RTVS](#) – 28:16
- [TVJOJ](#)

A také článků:

- [Pravdive.eu](#)
- [Globsk](#)
- [Hlavné správy](#)
- [Polovníctvo & rybárstvo](#)
- [Ahojmama](#)
- [Učiteľské noviny](#)
- [Startitup.sk](#)
- [Refresher.sk](#)
- [Globsk](#)
- [Startitup.sk](#)
- [Prefer.sk](#)

- Teraz.sk
- 24hod.sk
- Dnesky
- Plus 7 dni
- Netky.sk

Kampaň Ukradená divočina ve slovenské Zoo Bojnice

Ukradená divočina v podání žáků ZŠ Dobrá

Celá 2. série fotografií UD bude spuštěna hned začátkem roku 2020 ve spolupráci s několika dalšími významnými českými i zahraničními organizacemi (jako jsou například Zoo Praha, Safari Park Dvůr Králové, TRAFFIC, WildAid a další). Stejně jako u 1. série fotografií platí, že všechny exempláře nebo části zvířat na fotografiích 2. série, jako jsou tygří kosti, koráli, medvědí žluč, otrávení ptáci aj., byly zabaveny kontrolními orgány v České republice. Foto-panely 2. série budou rovněž poskytovány v elektronické podobě zdarma všem zájemcům o tisk a vystavení v jejich instituci. První ochutnávka 2. série fotografií UD byla zveřejněna při příležitosti Mezinárodního dne supů (7.9.), neboť nová série je mimo jiné zaměřena právě na ohrožení světových populací supů a jejich otravy. Mottem této první fotografie je „SMRT UKRYTÁ V NÁVNADĚ“. Na tématu otrav supů kampaň UD spolupracuje s celosvětově uznávanou ochranářskou organizací Vulture Conservation Foundation (VCF).

V roce 2019 proběhlo několik přednášek nejen o Kukangu, ale i o Ukradené divočině. František Příbrský UD představil v Safari Parku Dvůr Králové v rámci otevření Výstavy Ukradené divočiny, která se v královédvorské zoo objeví začátkem roku 2020. Pavla Říhová zařadila prezentaci o UD na program semináře Wildlife Crime v ČR, na kterém bylo přítomno 150 inspektorů, celníků, policistů, státních zástupců a soudců. Kateřina Holubová představila UD a problematiku ilegálního obchodu se zvířaty studentům ostravské univerzity na přednášce v Zoo Ostrava. Vzdělávací oddělení zoo by rádo tuto přednášku zahrnulo do své nabídky vzdělávacích programů, v jejímž rámci by se jednalo o první přednášku určenou studentům vysokých škol.

První ukázka 2. série fotografií UD

Oceněná fotografie Lucie Čížmarové „Dost bylo plastu“

Na facebookových stránkách kampaně jsou neustále doplňovány nové informace a případy – ať už z webových stránek kampaně, nebo z ČR i ze světa. Za zmínku stojí například hojně sledovaný a sdílený příspěvek o medvědích tlapách využívaných na přípravu polévky jako luxusní pochoutky [zde](#).

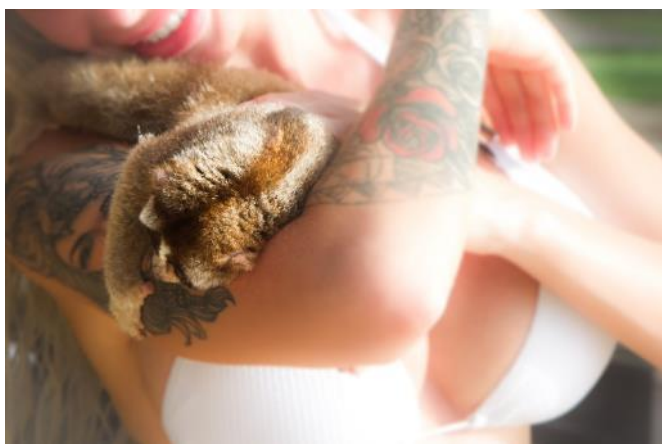
Kampaň I Am Not Your Toy!:

Kampaň I Am Not Your Toy! (v překladu Nejsem tvoje hračka!), která je zaměřena proti popularizaci outloňů jako domácích mazlíčků hlavně na internetu, je spuštěna již několik let. Kromě soustavného šíření této osvěty na facebookových stránkách, webových stránkách či jinde na internetu se v roce 2019 povedlo několik dalších mediálních úspěchů zmíněných níže.

Začátkem roku 2019 byla vydána tisková zpráva s názvem „Tým záchranného programu Kukang v Thajsku zdokumentoval nelegální nabízení ohrožených outloňů turistům“, která zaznamenala velký zájem médií. Tisková zpráva byla vydána záchranným programem Kukang společně se všemi partnerskými zoologickými zahradami z daného období, tj. Zoo Ostrava, Zoo Olomouc, Zoo Liberec, Zoo Hodonín a také Zoo Wrocław. Několik výstupů tiskové zprávy bylo postupně sdíleno na Kukang i partnerských facebookových stránkách. Například [fotografie](#), úspěšné [video](#) či jeho [anglická verze](#). Tisková zpráva byla zveřejněna také jako jedna z bleskových zpráv NEWS FLASH Světové asociace zoologických zahrad a akvárií (WAZA): na facebookové stránce Kukangu [zde](#) či Evropské asociace zoologických zahrad a akvárií (EAZA) [zde](#). Tady je několik dalších mediálních ohlasů:

- [21. století](#)
- [Novinky.cz](#)
- [Cysnews](#)
- [Naše město](#)
- [Globe24.cz](#)

Tisková zpráva se setkala s úspěchem, několika pozitivními reakcemi a nebývalým zájmem. Se získanými a vypracovanými materiály i touto problematikou jako takovou se bude v budoucnu v rámci kampaně dále pracovat.

Turistka s outloněm na pláži v Phuketu

Nabízení outloňů k vyfocení v Thajsku

František Příbrský byl pozván do živého vysílání pořadu Ráno na Seznamu, který vysílá TV Seznam. Rozhovor probíhal na téma současného fenoménu selfie se zvířaty, jeho dopadů na divoké populace zvířat, na téma záchranného programu Kukang a také obchodu se zvířaty jako takového. Záznam celého rozhovoru je možno zhlédnout v záznamu [zde](#).

Spolupráce s místními komunitami na Sumatře

Nejzásadnějším krokem v oblasti spolupráce s místními obyvateli byla podpora rozvoje tří komunit v oblastech Kuta Male, Basukum a Bandar Baru díky výše zmíněnému grantu MLP Ministerstva zahraničních věcí ČR ve spolupráci s Velvyslanectvím ČR v Indonésii. V rámci tohoto grantu se kromě již zmíněných vzdělávacích aktivit pracovalo s farmáři především z komunity Kuta Male. Pracovníci Kukang programu navštěvovali farmáře a řešili s nimi pěstování ochranné kávy značky „Kukang Coffee“ s cílem farmáře přímo zapojit do ochrany divokých zvířat. Projekt „Kukang Coffee“ se tak dostal do své další fáze. Připravoval se vznik „Kukang Coffee Community“, tj. komunity sdružující farmáře, kteří se do tohoto ambiciózního ochranného projektu přidají a budou z něho mít odborný i finanční prospěch. Tito farmáři se vstupem do komunity zaváží k ochraně ohrožených a chráněných druhů zvířat ve svém okolí, jako jsou outloni, luskouni a další. Detaily projektu jsou koordinovány společně s komunitou Kuta Male a jejím zástupcem Jhonem Kartasimou Gurusingou. V rámci příprav projektu došlo k vytvoření prvního vzorku „Kukang Coffee“ o objemu cca 20 kg kávy, která byla dovezena do ČR a zdarma upražena tradiční českou pražírnu kávy Caffè08 sídlící v Děčíně. Další aktivity tohoto projektu v ČR jsou plánovány ve spolupráci se členem českého Kukang týmu Lubošem Příbrským. Projekt „Kukang Coffee“ bude hlavní náplní grantu MLP pro rok 2020. Jeho název je „Supporting livelihoods of a community in Kuta Male, North Sumatra, and protecting local endangered wildlife through the eco-friendly ‘Kukang Coffee’ production“ (v překladu „Podpora živobytí komunity v Kuta Male na Severní Sumatře a ochrana místních ohrožených zvířat prostřednictvím produkce environmentálně šetrné kávy „Kukang Coffee“) a bude volně navazovat na realizovaný MLP z roku 2019. Vedle rozvoje aktivit s kávou bude grant zaměřen na podporu vzdělávání dětí z komunity Kuta Male. Na metodice produkce kávy, její distribuci a ochranných opatřeních nadále spolupracujeme s indonéskou organizací SwaraOwa, která na ostrově Jáva již několik let řídí projekt „Coffee and Primate Conservation Project“. Všechny tyto aktivity by měly o něco více zabezpečit tuto oblast předtím, než dojde k pilotnímu vypuštění rehabilitovaných outloňů.

Sběr první kávy značky „Kukang Coffee“

První vzorky kávy značky „Kukang Coffee“

V oblasti Kuta Male se kromě práce s komunitou pokračovalo v monitorování současné situace místní outloní populace a ve vyhodnocování prostředí pro budoucí pilotní vypuštění rehabilitovaných outloňů, včetně výběru místa pro habituační klec.

Monitorovací tým v Kuta Male

Pozorování outloně váhavého během monitoringu

Kočka bengálská pozorovaná v Kuta Male během nočního monitoringu

Orangutan sumaterský a makak jávský se společně krmí na fikusu

I v roce 2019 pokračovala práce anti-konfliktního týmu (ve složení Novi, Syifa, Cici, Lucie, Emese a Marie), který se opět setkával s farmáři a radil jim v ochraně jejich polí před divokými a často ohroženými zvířaty, aniž by tato zvířata museli zabít, a tím i případně porušovat místní zákon. Anti-konfliktní tým v loňském roce navštívil farmáře v oblasti Tongkoh, Raja Berneh i Kuta Male. Publikace „Jak svou farmu ochránit před zvířaty, a přitom je nechat žít“ je stále k nahlédnutí či stažení [zde](#). Spolu s brožurami se dětem farmářů rozdávaly také Kukang omalovánky.

Brožura v rukou farmářky z Tongkoh

Práce anti-konfliktního týmu v Raja Berneh

Vytváření indonéského týmu ochránců zvířat a přírody

Stejně jako zatím každý rok se povedlo do Kukang týmu přijmout nové členy ať už na Sumatře, nebo v Evropě. Indonéský tým odvádí dobrou práci a je pravidelně podporován prací početného týmu převážně z České republiky, ale také z dalších evropských zemí. Jedním z hlavních cílů záchranného programu Kukang je vybudování indonéského týmu, který bude řešit většinu ochrannářských aktivit spojených s outloni a dalšími zvířaty. Jak tento indonéský Kukang tým vypadal v roce 2019, se můžete podívat na přiložených fotografiích.

Indonéský Kukang tým v záchranném centru

Část českého Kukang týmu v Zoo Dvorec

Indonéský Kukang tým se v roce 2019 rozrostl o staronovou zaměstnankyni Yanty Purba. Yanty dříve pracovala jako jedna z učitelek v naší anglicko-environmentální škole. Po několikaměsíční pauze (rodinné důvody) se do nadace vrátila a prošla zkušební dobou na nové flexibilní pracovní pozici, kde má na starosti správu a úklid kancelářských prostor a jejich okolí a také se stará o hosty apod. Na pozici nočního hlídače a sekače trávy nastoupil nový pracovník Abdoel Hadi. Zaměstnanecká smlouva byla prodloužena všem stávajícím zaměstnancům a podepsána novými zaměstnanci. Pracovní smlouvy zajišťuje pro indonéské zaměstnance indonéská nadace PASAL Foundation, a to včetně sociálního a zdravotního pojištění, které indonéští zaměstnanci využívají.

Díky projektu „Kukang Coffee“ se podařilo zase o něco více stabilizovat terénní tým složený z koordinátora Jhona Kartasima Gurusinga, Jesaya Temanta Karo-Karo a Wayudi Perangin-Angin. Jesaya je bývalým lovcem outloňů a Wayudi je bývalým lovcem luskounů. Oba dva kromě outloňů a luskounů v dané oblasti příležitostně lovili také jiná zvířata. Postupnými kroky po dobu několika let jsme s oběma navázali blízký vztah, který teď vyústí v zaměstnanecký poměr. Jesaya a Wayudi se dobře orientují v lese, znají divoká zvířata, a tak jsou ideálními terénními asistenty. Díky těmto krokům se záchrannému programu Kukang podařilo eliminovat lov outloňů, luskounů i dalších ohrožených druhů v oblasti, a ochránit tak stovky zvířat před potenciálním ulovením. Tento významný úspěch je již teď znatelný na počtu zvířat pozorovaných během terénních prací.

Indonéský terénní Kukang tým

Wayudi během terénního monitoringu

Partnerství

Záchranný program Kukang získal v roce 2019 nového partnera z řad evropských zoologických zahrad, kterým je německá NaturZoo Rheine. Tímto se rozrůstá rodina zoologických zahrad, které podporují snahy programu v boji proti ilegálnímu obchodu se zvířaty a v ochraně divokých zvířat (nejen) Indonésie. V současné době je toto partnerství se zoologickými zahradami založeno na záštitě, poradenství a finanční i materiální podpoře a všem našim partnerským zoo institucím patří velké poděkování.

Nový partner záchranného programu Kukang NaturZoo Rheine

V uplynulém roce záchranný program Kukang podpořilo také několik firem, mezi které patří již tradiční podporovatel LENGAU s.r.o., tj. Hračky Barvíř. Program začala nově podporovat firma Aquatechnik Moravia, s.r.o., a to ve spolupráci se Zoo Hodonín. Za zmínku stojí také podpora firmy Claim System s.r.o. z Ústí nad Labem specializující se na vymáhání pohledávek a řízení obchodních rizik. Claim System je další z firem, které se připojily k podpoře nejen záchranného programu Kukang, ale také k podpoře kampaně Ukradená divočina.

Již zde byla zmíněna spolupráce s Velvyslanectvím České republiky v Indonésii na udržitelném rozvoji zaměřená primárně na vzdělávací a osvětové aktivity a na podpoře místních komunit. Mimo to byl do Indonésie ve spolupráci s velvyslanectvím odeslán darovaný ultrazvuk a zakoupená centrifuga. V roce 2019 došlo také k jednání o budoucí spolupráci se zástupci německé organizace Plumploris. Navazování nových strategických partnerství i přátelských vztahů je v ochraně přírody velmi důležité.

Děti z anglicko-environmentální školy s logem Hračky Barvíř

Setkání týmů Kukang a Plumploris v Zoo Ostrava

V roce 2019 se aktivity záchranného programu Kukang rozšířily také na Filipíny, konkrétně na ostrov Panglao spadající pod provincii Bohol. Zde byla navázána spolupráce s organizací Vesna Panglao Conservation zabývající se ochranou tamního mořského ekosystému, v jejímž rámci se za podpory členů Kukang týmu stavěla eko-čistička odpadních vod. Na Filipínách jsou stejně jako v Indonésii odpadní vody řešeny nedostatečně a

organizace Vesna si nemohla dovolit riskovat, že by jejich odpadní vody znečišťovaly vznikající chráněnou mořskou rezervaci. Čistička byla na ostrově Panglao postavena na žádost Lucie Černé, která organizaci Vesna Panglao Conservation spolu-vede. Čistička byla vybudována po vzoru sumaterských eko-čističek, které byly vystaveny v záchranném a rehabilitačním centru Kukang. Po výstavbě čističky na ostrově Panglao se členové týmu Kukang a Vesna setkali také se starostou ostrova, který projevil zájem realizovat obdobné eko-čističky ve větším měřítku na dalších místech ostrova.

Průběh stavby eko-čističky na Filipínách

Dokončování čističky organizace Vesna Panglao Conservation

Publicita

V uplynulém roce se záchranný program Kukang objevil v několika televizních reportážích, článcích na internetu nebo v tištěných časopisech. Zde je souhrn několika nejdůležitějších mediálních výstupů:

V deníku MF Dnes vyšel rozhovor s Františkem Příbrským o jeho motivaci k založení organizace na ochranu outloňů na Sumatře, o jejích aktivitách, o ilegálním obchodu se zvířaty v Indonésii a mnohém dalším. Rozhovor v deníku lze nalézt [zde](#). Celý rozhovor následně vyšel 30.6. také online na serveru iDnes.cz [zde](#) nebo viz odkaz na Facebooku [zde](#). Rozhovor byl v různých formách publikován také v severočeském, ústeckém, libereckém a českobudějovickém vydání novin 5Plus2, k náhledu [zde](#) a [zde](#).

Velká část českého Kukang týmu jsou absolventi České zemědělské univerzity v Praze, konkrétně Fakulty Agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů. Právě tato fakulta zveřejnila [článek](#) o svých absolventech zapojených do záchranného programu Kukang.

Článek o záchranném programu Kukang založený na rozhovoru s Františkem Příbrským na serveru Aktuálně.cz [zde](#).

Ve zpravodaji Světové asociace zoologických zahrad a akvárií (WAZA), v čísle zaměřeném na ilegální obchod se zvířaty, vyšel článek Františka Příbrského o záchranném programu Kukang a podpoře, které se mu dostává od několika předních evropských zoologických zahrad. Tento článek je k nalezení na stránce 12-13 [na tomto odkazu](#).

Obsáhlý rozhovor s Františkem Příbrským na serveru i-region.eu [zde](#).

Nový pořad Prima Mazlíček upozornil na nevhodnost outloňů jako domácích mazlíčků a na záchranný program Kukang ve svém [vysílání na TV Prima](#) i na svých [webových stránkách](#).

Také v nejnovějším vydání Živé univerzity, časopisu České zemědělské univerzity, naleznete článek Františka Příbrského o záchranném programu Kukang s titulkem „Absolventi ČZU bojují proti ilegálnímu obchodu se zvířaty.“. K přečtení [zde](#).

Začátkem prosince záchranný program Kukang vydal tiskovou zprávu s názvem „Záchranný program Kukang se zapojil do rozvojové pomoci na Sumatře! Díky grantu MZV ČR proběhlo vzdělávání a práce s farmáři, kteří tak nyní začínají chránit ohrožené druhy zvířat.“, která shrnovala úspěchy realizovaného MLP. Celá tisková zpráva byla zveřejněna například [na webu ParlamentníListy.cz](#). Facebookový příspěvek k tiskové zprávě je k nahlédnutí [zde](#). Tisková zpráva byla vydána společně s některými partnerskými zoologickými zahradami, jmenovitě Zoo Ostrava, Zoo Olomouc a Zoo Hodonín.

O nevhodnosti outloňů jako domácích mazlíčků a také o aktivitách záchranného programu Kukang vyšel článek s názvem „Roztomilost jako prokletí“ v TV Plus v části Příroda [zde](#).

Aktivity The Kukang Rescue Programu jsou pravidelně zmiňovány ve zpravodaji EAZA Prosimian TAGu, jehož „In situ plánu na ochranu poloopic“ je Kukang program součástí. V roce 2019 byl zmíněn hned v několika číslech:

- Zpravodaj číslo 11 – Nelegální nabízení ohrožených outloňů turistům k vyfotografování za peníze, které v Thajsku na ostrově Phuket zdokumentoval Kukang tým [zde](#).
- Zpravodaj číslo 12 – Nová výroční zpráva a charitativní akce „Na Moment s Kukangem“ [zde](#).
- Zpravodaj číslo 13 – Nové stavby v záchranném a rehabilitačním centru na Sumatře a titulní fotografie outloň z karantény [zde](#).

Záchranný program Kukang v certifikátu této odborné skupiny je k nahlédnutí [zde](#).

Byly aktualizovány informace na webu indonéské nadace Yayasan Bohemindo, kterou spolu-založil Michal Wasserbauer z Cekinda a další krajané v Indonésii. Cílem této nadace je sdružování Čechů aktivně působících v Indonésii. Záchranný program Kukang můžete nalézt na [webu](#) této nadace.

V třetím týdnu měsíce května byl Kukang vyhlášen „neziskovkou týdne“ u organizace GIVt, která záchranný program Kukang podporuje díky spolupráci s e-shopy, které si lidé při nákupu vybírají k přispění Kukangu. Více informací [zde](#).

V roce 2019 vyšel dokument „Projekty Zoo Liberec ve světě“ dokumentující projekty, které, jak již z názvu vyplývá, na Sumatře podporuje/realizuje Zoo Liberec. Dokument, který záchranný program Kukang otevírá, je k vidění v ZooKině v areálu Zoo Liberec. Natáčení řídil dokumentarista Michal Gálik.

Mediální výstupy týkající se kampaně Ukradená divočina a kampaně I Am Not Your Toy! jsou uvedeny v příslušné kapitole výše.

Závěrem

Záchranný program Kukang má za sebou další úspěšný rok plný jak již tradičních, tak i zcela nových aktivit. Pozitivní výsledky přinesl systém, kdy aktivity v Indonésii zajišťuje indonéská nadace PASAL Foundation aktivně podporovaná českou neziskovou organizací The Kukang Rescue Program, z.s. Nadace PASAL Foundation je organizací zajišťující kromě samotných aktivit také právní integritu v Indonésii a The Kukang Rescue Program, z.s. zajišťuje finanční podporu a osvětové aktivity v Evropě.

V termínu 19.-21.7.2019 proběhla u Píšťanského jezera Valná hromada členů české organizace The Kukang Rescue Program, z.s. pro rok 2019, kde byl shrnut uplynulý rok a plánoval se rok následující.

Valná hromada českého Kukang týmu

Příprava výstavy fotek Lucie na ČZU v Praze

V dnešní době jsou sociální sítě důležitým nástrojem ke sdílení informací a šíření osvěty. Proto byl v roce 2019 založen instagramový účet záchranného programu Kukang. Tento účet je k nalezení na této adrese: https://www.instagram.com/kukang_program/.

V uplynulém roce vzniklo také několik dalších důležitých ochrannářských projektů, jichž je záchranný program Kukang součástí. Za zmínku stojí dokončení Ekokaravanu, který vznikl pod záštitou skupiny ochránců přírody z JARO Jaroměř. Tato speciálně upravená maringotka bude navštěvovat různé festivaly a další veřejné události a bude plná produktů, jejichž zakoupením lidé podpoří ochranu přírody. Dalším projektem této skupiny lidí ve spolupráci s fotografkou Janou Pechlátovou a řadou českých známých osobností je projekt Pomáhám přírodě (<http://pomaham-priode.cz/>). Mezi projekty, které bylo a bude možné podpořit v Ekokaravanu nebo pomocí nákupu kalendáře Pomáhám přírodě, nechybí ani záchranný program Kukang. V Zoo Ostrava a jejím okolí je pak možné potkat krásné auto polepené motivy záchranného programu Kukang.

Dokončený Ekokaravan

Auto Zoo Ostrava polepené motivy programu Kukang

V roce 2019 se toho dělo opravdu mnoho a tento report je souhrnem pouze těch nejdůležitějších událostí. Ještě více plánů a nových projektů se připravuje na nadcházející roky. Kromě zmíněného projektu „Kukang Coffee“

za zmínku stojí například i plánované mezinárodní MoU (tj. dohoda o spolupráci) mezi Českou republikou a Indonésií o ochraně přírody a udržitelném rozvoji. O tomto MoU zástupci záchranného programu Kukang jednali jak v Indonésii společně se zástupci Velvyslanectví ČR v Indonésii a zástupci indonéského Ministerstva životního prostředí, tak i v České republice na Ministerstvu životního prostředí ČR s náměstkem ministra životního prostředí Smržem, dalšími klíčovými osobami z MŽP, s velvyslankyní Indonésie v ČR a její sekretářkou, ale také s kolegy ze Zoo Liberec a z České inspekce životního prostředí.

Kukang tým podpořil dožínky v Kuta Male

Výstava na Pražské stanici přírodovědců

Všechny zmíněné aktivity by nebylo možné uskutečnit bez podpory našich partnerských zoologických zahrad, jimiž jsou Zoo Ostrava, Zoo Olomouc, Zoo Liberec, Zoo Hodonín, Zoo Wrocław, NaturZoo Rheine, ale také dalších organizací, jako je například Česká koalice pro ochranu biodiverzity (CCBC), Koalice proti palmovému oleji, EAZA Prosimian TAG a mnoho dalších včetně soukromých firem a jednotlivých dárců, jejichž seznam je uveden na našich webových stránkách. Všem patří obrovské poděkování!

Za všemi aktivitami a událostmi stojí práce a ochota mnoha lidí. Na závěr bychom tedy rádi upřímně poděkovali také všem členům českého i zahraničního Kukang týmu a dobrovolníkům, kteří nám pomáhali uskutečnit mnoho aktivit jak v Indonésii, tak v České republice i jinde v zahraničí. Velmi oceňujeme také pomoc všech organizátorů, dobrovolníků a partnerů proběhlých akcí a přednášek a všem dalším, kteří program podpořili finančně, materiálně či věnováním svého času. Velké poděkování však patří úplně všem, kteří se svým dílem zapojují do boje proti ilegálnímu obchodu se zvířaty a do ochrany outloňů.

Ing. František Příbrský

Ředitel nadace Yayasan Peduli Kelestarian Satwa Liar

Ředitel The Kukang Rescue Programu

Terénní pracovník Zoo Ostrava

www.kukang.org

